

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, fél évre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes száma ára 10 fillér.
Árzségek, tanítók, iparosok és egyesületek melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K. Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek
küldendők

Beszámolás és program.

(P. C.) Hegedüs Sándor nagy budget-beszédét elejétől végig feszült figyelemmel s nagy tetszéssel hallgatták a képviselőház minden oldalán s hasonló fogadtatásban részesül az kétségtelenül künn az országban is. A mit Hegedüs mondott, az első sorban jelentős volt az ő serény tevékenységéről; jegyzéke intézkedéseinek, rendszabályainak, intenczióinak, melyeket az egész ország ismer s melyek arra emlékeztetnek, hogy ő komolyan veszi azokat a kötelességeket, melyekre most egy éve vállalkozott s hogy tettei, nem pedig szavai szerint akar megítélni.

Legszigorubb kötelességérzet és felelősségtudás jelöli ki e kitűnő államférfiúnak azt az irányt, melyben haladnunk kell s azokat a határokat, melyeket be kell tartanunk, hogy gazdasági lételünket biztosítsuk, vitális érdekeink veszélyeztetése nélkül regeneráljuk s reformáljuk, hol erre van szükség. E beszéd mélységes tartalma mindenkit meggyőz, hogy Hegedüs az őt illető kérdéseket azzal a gyakorlati felfogással kezeli, melyet harmincéves nyilvános ténykedése alatt szerzett.

Beszámolójában kiemelte a kereskedelemügyi miniszter azokat a nehézségeket, melyek felfogásába ütköztek s a küzdelmeket, melyeket még ki kell állnia. E nehézségek nem csak az állam pénzügyi helyzetében vannak, hanem ama közönyben, előítéletekben, felületességben, melyeknélleptenyomon harcolni kell. Ily körülmények

közt Hegedüsnek egész becsvágyára, ügy-szeretetére, erélyére, lelkesedésére van szüksége, hogy erős akarattal keresztül-vigye és oly közvéleményt teremtsen, mely a kereskedelem és ipar érdekeiért sorompóba lép. Megérdemelt tetszéssel találkozott Hegedüs ama jelentése, hogy a kereskedelmi szaktudósítók intézményét szervezte, a kereskedelmi muzeumot üzleti alapon rekonstruálta és intézkedett, hogy a konzuli jelentések egyidejűleg s magyar nyelven is megjelenjenek.

Programszerű tervei közül kiemelte a kereskedelmi miniszter egy nagyszabású csatornahálózat, a budapesti kereskedelmi kikötő építésének, a fumei kikötő fejlesztésének s egy hajógyár felállításának szükségességét. A vasuti tarifapolitika megvilágításánál hangsúlyozta, hogy annak egyik főcélja a kereskedelem és ipar támogatása.

Beszédének egy nagy fejezetét a magyar ipar megteremtése kérdésének szentelte a miniszter, e mellett a mezőgazdaságnak is meghagyta a maga jogát s kijelentette, hogy gyárak felállítását nem hajlandó előmozdítani oly vidékeken, hol ez a mezőgazdaság költségére menne. Főfigyelmét arra fogja irányítani a miniszter, hogy csak életképes és erőteljes iparok létesüljenek, melyek képesek a nehéz harcot a külföldi versenynyel megvívni, mert gyöngye vállalatok többet ártanak, mint használnak.

A forgalmi politikáról is figyelemre méltó módon nyilatkozott Hegedüs. A magyar

államvasutakkal nem szabad kizárólag fiskális igényeket kielégíteni, hanem úgy kell azokat igazgatni, hogy termékenyítőleg hassanak a gazdasági életre. A zónatarifát a középforgalomban némi reform alá vonják. A kereskedelmi szerződések megkötése elé teljesen felszerelve tekinthetünk. Az úgy nevezett kisemberek és munkások is nyugodt lélekkel láthatják érdekeik gondozását Hegedüs kezeiben.

A beszéd hatalmas közgazdasági akció képét tárta fel a nemzet előtt, mely megelégedéssel veszi tudomásul a beszámolót s reménynyel tekint a program megvalósulása elé.

Mozgolódás.

Budapest, 1900. márcz. 3.

A képviselőház tárgyalásai csendes mederben mozognak. Szélesend uralkodik az egész vonalon. Az ellenzéki támadásnak se célja, se ereje, s ha valamelyik ellenzéki matador mégis hajlandóságot mutat hevesebb kitérésre, Széll Kálmán miniszterelnök a meggyőző argumentumok egész halmazával csakhamar lefegyverzi az ellenzéki rohamot. Így hát nem esoda, hogy a miniszterelnök teljesen érintetlenül, sőt megnövekedett presztízsrel került ki a belügyi tárcza körül folytatott több hetes vitából. Legnagyobb parlamenti sikere a miniszterelnöknek kétségtelenül az, hogy a maga nemzetiségi politikájának sikerült megnyerni a ház nagy többségének a helyeslését és támogatását. Ami nagy szó, mivel éppen ezt a nemzetiségi politikát tartották sokan a Széll kormányzata leggyengébb pontjának. Hamagondoljuk, hogy a legnagyobb ellenségei Bánffy-nak is elismerték az e téren való érdemeit, úgy nyilván-

TÁRGZA.

Megtorlás.

A vér elborította Csoboth Pál szemét, agyára tódult; a daliás, viruló fiatal ember egy hörgősbe fuló jajkiáltással bukott le ájultan az iroda szőnyegére.

A kiáltásra, zuhanásra ijedten futott be Gáspár, a hűséges inas, öreges rekedt hangján kiáltozva és Csoboth vállát rázogatva iparkodott életre keltetni alélt urát.

Az intézet többi tisztviselői is — kevesen — be-futottak, ideges kapkodásuk közt nagysokára jutott eszükbe egy pohár vízzel önteni le a fiatal főkönyvelő arcát, homlokát. Erre az föleszmélt, halotti sárgaság terült el szép formájából kikelt arcán, szabadva, röstellkedve, hazug mosolylyal háritott el minden segítséget, de azért csak vonszoltatta magát Gáspárral kis irodája pamlagára; mialatt a jóságos, öreg szolga szép hosszszában eligazgatta a lábait, ő lassanként szedte össze emlékezetében az eset részleteit, oda sem figyelve a kollegák részvevő kérdéseire. „Köszönöm, elmúlt, elszédültem, már semmi bajom!” hebegte gyorsan, — a patak felett is gyorsan fut át az ember a deszkaszálon, hogy rá ne érjen elveszíteni az egyensúlyát, — a mire aztán az

urak megnyugtatta kiszálingóztak. Gáspár egymásután két pohár vizet is erőszakolt a felocsudott emberbe, aztán észrevevén, hogy valami levélfele hover az asztal mellett, — ejnye! pedig Csoboth ur nem szokott így személni, — azt fölvette s gondosan az asztalra tette a feltépett boríték mellé. „Ismerős írás,” gondolta s aztán oda szólt a pihe-nőhöz: „Nagyságos ur, talán bérkocsit hozzak, otthon a nagyságánál majd egészen elmúlik a rosszulléte.”

Csoboth felugrott, azaz hogy fektéből ülésbe roskadt, kinosan rángatózó arczezal csak ennyit birt mondani: „nem kell!” Aztán egy percig mereven nézett maga elé, a pamlag párnájára hanyatlott, bágyadt sohajjal rumos theát hozatott.

Mikor a szolga eltávozott, Csoboth Pali, a sápadtan is „szép Pali,” felkelt és bizonytalan léptekkel járkált a hosszszas, keskeny irodában fel s alá. Az agyáról leszállt vér így egészséges forgásba jutott, de a teljes eszmélet és világos emlékezés a fiatal férfi szívébe új tört döfött. A nyilaló győtrelem most nem verte le lábáról: már nem találta készületlenül. Hamar megjött a természetes visszahatása is: „eh, hátha nem is igaz?! Kár volt komolyan vennem a névtelen gazember rágalját.” Hanem azért mégis a levél után nyult és leült az olvasáshoz:

„Uram!

Jobb későn, mint soha. Két heti késedelemmel ugyan, de ma délután pontban 4 órakor, saját

lakásán, vegye át kinevezési okmányát; új rangjával, érdemeire tekintettel, a „felszarvazott férj” czímét és jellegét díjmentesen adományozom.

A megillető (!?) tisztelettel

Alterego.”

„Bolondság!” gondolja a fiatal férj. „Piroska nem játszhat ki engem; engem a kiért az első urát megcsalta. Nem elvetemült teremtes ő; csak hogy a koros ember mellett énnekem, a nála is fiatalabbnak, nem birt ellenállni. Aztán micsoda ficzkó mérkőzhetik velem? Kell nálam szebb, erőteljesebb jobbkedvű ember? Meg kétszeres mézesetek után már a vére is kitombolta magát; most meg épen hozzászoktattam a tartózkodáshoz, mióta — hat hete — éjfélíg itt fáradok a bilancz mellett.”

Elégülten kelt föl s járkált újra, tovább füzve okoskodását. (Mintha bizony az asszony is, a híres „harmincz éves asszony”, ugyan ilyen módon, hig-gadtan okoskodnék a kísértés idején!)

„Igaz, hogy sok rosszat hall az ember. Még az az utálatos Goldstein is milyen szép dzsentri-lányhoz férkőzött, mint protektor! No, de Piroskának semmiféle protekcióra sincs szüksége. Az öreg gróf meg pénzzel tartja Feketénét, a ki ugyan éhen halhatna a napidíjas szép ura mellett; de az én feleségem vagyona többet kamatoz még az én fizetése-mnél is! Eh, nincs rá eset, hogy az a nyomorult levél igazat mondana!”

valónak látszik, hogy Széll Kálmán nemzetiségi politikája csakugyan némi okot szolgáltatott erősebb ellenzéki támadásra. Nem is maradt el ez a támadás. Komjáthy erősen fölfegyverkezve, több ízben nekiment a miniszterelnöknek, de ez mindannyiszor bravurosan visszaverte ezeket a támadásokat.

A képviselőház nagy többsége tehát a nemzetiségi kérdésben is a miniszterelnök ur pártjára állott. Annál különösebb, hogy a parlamenti győzelmekkel egyidőben ismételve újabb s újabb hírek támadtak, melyek a legkülönbözőbb variációkban tárgyalták azokat az állítólagos zendüléseket, melyek feldolgozzák a szabadelvű párt békéjét. E hírek szerint a bomlási proczesszus nagy szabadelvű pártban, hogy újabb exodus veszély fenyegeti ezt a pártot. Nevezetesen a volt nemzeti pártiakról híresztelték konok makacssággal, hogy elégedetlenek a Széll kormányzattal, s ha a miniszterelnök hamarosan be nem váltaná paktumos ígéreteit, inkább újból az oppozíció száraz kenyérét választanák, mintsem hogy még továbbra is támogassanak olyan kabinetet, mely ígéretei ellenére céltudatosan a Tiszák regiméjét folytatja. Ezeket a híreszteléseket megerősíteni látszott a Hazának, tehát a volt nemzeti pártiak orgánáinak egyik minapi vezércikke, melyben tényleg olyan passzusok is voltak, melyeket inkább az elkeseredés, semmint az öröm érzelmei sugallhattak.

A helyzet alapos ismerőiben azonban elejétől fogva nem tulajdonítottak semmiféle jelentőséget ennek a vezércikknek, nyilvánvaló tény lévén, hogy a nemzeti párt csak önmaga alatt vágná a fát, ha most Széll ellen fordulna.

A volt nemzeti pártiak Szélllel buknak, vagy pedig az ő révén jutnak befolyáshoz és hatalomhoz. Ő az egyedüli politikus, aki szinte bájtja Apponyinak és a nemzeti pártiaknak. A Tiszákról tudja mindenki, hogy két évtized óta minden befolyásukat és erejüket arra használták, hogy Apponyit és pártját a kormányrajutásban mindenképpen megakadályozzák. Hogy Bánffy személyes híveinek pedig még több oka van a nehezítésre, mint a tulajdonképeni Tiszáistáknak, az alig szorul bizonyításra. De mondhatjuk azt is, és egész bátran, hogy Szilágyi Dezső és a volt disszidensek sem rajongnak valami különösen Apponyi híveiért. Való igaz tehát, hogy egyedül Széll Kálmán az, aki az Apponyisták ügyeit dicsőre vezetheti, ám amely perczen a nemzeti párt elfordul Széll Kálmántól, a miniszterelnök ur talán kénytelen volna helyét másnak átengedni, de a nemzeti párt is, mely feloszlatta vidéki pártorganizmusát s mely a kvótakérdésben jelentékeny mértékben eltért eredeti álláspontjától, minden bizonynyal teljesen elzúllának. A nemzeti pártnak tehát azt ajánljuk, ha prosperálni akar, ha hatalomra és befolyásra vágyódik, fékezze nagy türelmetlenségét s várja be az idők változásait, melyek

talán egyszerre meghozzák azokat a gyümölcsöket, amelyekre Apponyi politikai barátjai oly régóta vágyódnak. Ha várni tudtak két évtizedig, várhatnak még egy pár hónapig, legrosszabb esetben egy vagy másfél évig.

A szabadelvű párt mai összeállítása kizárja azt, hogy a nemzeti párt befolyása oly mértékben jusson kifejezésre, mint amire az Apponyisták igényt tartanak. Az új választások előtt hiába minden türelmetlenkedés, avagy éppen fenyegetés, mert azt honorálni úgy sem lehet. Legtöbb izgalmat természetesen a betöltésre kerülő miniszteri állások kérdése okoz úgy a régi szabadelvű pártiak, mint az új hívek körében. Ha hinni lehetne a céltudatos híreszteléseknek, legalább is 4-5 tárcza volna hamarosan betöltendő. A való igaz pedig az, hogy csakis a király személye körüli miniszterium üresedett meg Széchenyi Manó gróf visszalépésével. A belügyi tárcza, bármit mondjanak is a settenkedők, be van töltve, mert hát Széll Kálmánnak esze ágában sincs, hogy erről a tárczáról lemondjon. Értjük azonban azt a nagy aknabarcot, mely a fontos tárcza körül immár hónapok óta folyik a Lloyd-klubban. A kit ő felsége bizalma megtesz belügyminiszternek, azé a jövő, mert az fogja irányítani az új választásokat. Éppen ebből az okból nagyon is érthető az a versengés, mely nagy makacssággal folyik a tárcza birtokáért a parlament és a szabadelvű klub kulisszái mögött. Bajos volna megmondani, ki lesz a győztes, Horánszky, Szilágyi avagy Tisza István lesz-e az új belügyminiszter. Azt sem tudják, vajon az új belügyminiszter kinevezetése a közeli időre, vagy pedig csak későbbre várható. Minden attól függ, mikor lesznek az új választások. Egyik bécsi lap nyomán az a hír terjedt el a napokban, hogy az új választások még az idén, illetőleg az ősszel fognak megtörténni. Ezt a hírt hamarosan lezárították a hivatalos demontik. De ezekre a félhivatalos czáfolatokra már nem igen sokat ad a világ. Meglehet tehát, hogy a czáfolatok dacára is még ez év őszén meglesznek az általános képviselőválasztások. Ez esetre természetesen nem volna meglepő, ha a hivatalos lap egyik közelebbi száma az új belügyminiszter kinevezésének hírével lepné meg a politikai világot. És úgy látszik, hogy éppen azért oly nagy a sürgős-forgás, a sugár-bugás a szabadelvű pártban, mivel az efféle meglepetések nem látszanak teljesen kizártnak.

Taktikai szempontból kétségtelenül előnyösebb volna Széll Kálmánra nézve, ha egyik vagy másik irányban minél előbb döntene. Döntése semmiesetre sem elégtelené ki az összes frakciókat, mert az egyik vagy a másik árnyalata a szabadelvű pártnak az új belügyminiszter személyében veszélyeztetve látná a maga érdekeit és céljait. De ez tavolról sem lenne oly nagy baj, mint a mostani bizonytalanság, mert a mennyire mi ismerjük a szabadelvű pártiak termé-

szetrajzát, az a véleményünk, hogy a befejezett tények előtt a párt tagjai árnyalati különbség nélkül megszoktak hajolni.

Valószínű, sőt bizonyos, hogy Széll Kálmán is elég jól ismeri a maga nyáját és bizonyára úgy fog eszelekedni, amint azt a párt is a haza érdekében legjobbnak véli. Eddig tapintatos és mondhatjuk szerencsés működése teljesen megnyugtató bennünket további magatartását illetően. Aggodalomra csak akkor volna ok, ha a nemzeti pártiak félreismerve Széll Kálmán kényes helyzetét s megelégedve arról, hogy kizárólag csak Széll Kálmán révén juthatnak hatalomhoz és befolyáshoz, indokolatlan türelmetlenkedésből válságos helyzetbe juttatnák a kormányt és a szabadelvű pártot, mielőtt az új választások ideje elérkezett volna.

Veritas.

Székely fiuk elhelyezése.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara következő megkeresést intézett megyénk főispánjához

Nagyméltóságú Potsa József v. b. t. t., cs. és kir. kamarás, főispán urnak.

Sepsi-Szt-Györgyön.

A székely fiuk folytatólagos elhelyezése, de különösen az ezeken felüli létszámnak évekre terjedő tanonezkodása alatt állandó felügyelése, a mesterek, a tanoncok és a szülők részéről sürűbben felmerülő panaszok tárgyalása, a való és képzelte sérelmek orvoslása és eloszlátása stb. hovatovább súlyosabb kötelességeket ró a kamara, másfelől meggyőzhetetlen munkával terheli a kamara tisztviselőit.

Ennek folytán régebb idő óta beált kamaránknál munkaszüksége, hogy a végnélküli munkasziporodás némileg esőkkentessék.

Kamaránk akként oldotta meg a kérdést, hogy ezután egy évben csak egyszer fog székely fiukat csoportosan elhelyezni.

Az idej elhelyezést az iskolák végeztével, június hó második felében fogják eszközölni, a mi szerzett tapasztalataink szerint sokkal alkalmasabb s az érdekelte szülők nézve is kedvezőbb idő lesz.

A túl nagy számban való elhelyezés csökkentését másik fontos körülmény is indokolja: nevezetesen kevesebb gyermeket inkább módunkban lesz elsőbrendű és minden tekintetben megfelelőbb műhelyekbe helyezni, hol ritkább lesz az elégedetlenség és a panasz, másfelől több műveltséget és tökéletesebb ipari képzést nyorhetnek ifjaink.

Jövőben kamaránk lehetőleg arra kíván törekedni, hogy:

1. előhaladottabb ipari városokban küldje a fejlettebb és jobb előképzettségű ifjakat;
2. minden vármegye területéről, azonkívül egy évben legalább egy szegény ifjút (a ki 2 gimnáziumi, polgári vagy reáliskolai osztályt jó eredményel végzett) a marosvásárhelyi, vagy székelyudvarhelyi állami szakiskolába küldjön, egész ösztöndíj mellett;
3. az erdélyrészi városok magyar iparosait a szükséghez képest, székely tanoncokkal lássa el;
4. azokban a módosabb magyar alföldi városokban, hol ifjaink jelenleg eléggé nagy számban vannak, csak a legelőnyösebben ismert mesterek kapjanak székelyfiukat.

Ezen feladatokkal szemben azonban elengethetetlenül szükséges, hogy jövőben jobb anyagot kapjunk s az elhelyezendő köze ne kerüljenek rossz nevelésű gyermekek. Mert volt már eset sajnos arra is, hogy jóhiszeműleg általunk elhelyezett ifjak otthon elkövetett kihágásokért mesterüktől egyenesen fogházban kísértettek, a mi nem csekély visszatetszést szült az illető városokban.

Azért tisztelettel arra kérjük Nagyméltóságodat sziveskedjék a vidéki közbenjáró közegeket eleve, már most figyelmeztetni, hogy az ajánlatba hozandó gyermekek erkölcsére nézve, mielőtt ajánlatba hoznák, szerezzenek alapos információt.

Gyakori eset volt az is, hogy a sérvéses, epilepsztikus, valamint vizelet tarthatatlanságban szenvedő gyermekeket adtak át a meggondolatlan szülők, a kiknek orvosoltatása és visszaszállítása rendszerint sok költséget, utánjárást és kellemetlenséget okozott nekünk.

Mégis újra kezébe vette. Hm, olyan ismerős írás... Egyszer csak felkaczagott: „Ezt csak Vámos írhatta! Ijeszteni akar, boszúból, amiért Piroskával én szarvaztam fel őkelmét! Na, ügyvéd ur, jobb diplomatának tartottam!”

Hangos nevetésére a kollegák kíváncsian betekintettek az ajtón, de rögtön szétrebbentek: valószínűleg rájuk nyitott a tulsó oldalon valamelyik igazgató. Csoboth észre sem vette; azt vette észre, hogy az imént elhamarkodta véleményét: végre is a kézirat hasonlósága nem elég bizonyíték, aztán az asszony első férje, Vámos, olyan méltósággal, gyöngéden, lovagiasan járt el a rajtakapottakkal szemben, mikor kikötötte Csoboth házasságát és csendben elvált Piroskától (visszaadta egész hozományát, sőt többet is), hogy sértés volna valami gyerekes vagy nemtelen lépést föltenni a derék ember felől... De hát akkor ki és hogyan jutott az áruló szerepéhez? Talán mellékes kalandjainak valamelyik hősnője, a ki esetleg Piroskánál is árulkodott!

Vihar tombolt a máskor olyan nyugodt főkönyvelő lelkében. Ordítani szeretett volna Othelóval: Bizonyosságot, bizonyosságot nekem!”

Pillantása a fali órára esett; negyed ötre járt. „A galád firkász jól kiszámította, mit tegyen!” dübörgött Csoboth; gyorsan kalapja és törzs botja után nyúlt és bucsutlanul elrohant, észre sem véve a hátsó lépcső felől a tájával közeli inasát.

Szinte futott a harmadik utcába, fel a palota-

szerű bérház második emeletére; kulcsával lázas sietséggel kinyitotta lakása külső ajtaját, s mire ez nagy zajjal becsapódott: ő már ott állt, ott támo-lygott a boudoir közepén, előtte, reggeli pongyolában, rémült arezzel felesége, és nyugodt ábrázattal Vámos, a ki alighanem otthon felejtette zsaketjét.

A férj, azaz hogy Csoboth, egy hangot sem birt adni. Félgy ütésre, emelte jobbját, de mintha karja utközben kővé meredt volna, nem jutott tovább. Az első férj, Vámos, mindenesetre fölényben volt. Szilárd, nyugodt hangon ennyit mondott: „Uram, én nem azért adtam önnek feleséget, hogy ő elhanyagolva, házibaratot fogadjon. Köszönje meg nekem, hogy az ön régi szerepét átvettem, s megakadályozom, hogy harmadik személyek avatkozzanak a nagysága házasságába.”

Csoboth elképedve, halálsápadtan hallgatta. Aztán fojtott hangon ennyit mondott: „Akkor nekem nincs itt keresni valóm”, sarkon fordult és kitémo-lygott.

Harmadnap, átlőtt homlokkal, lelték meg gyantutlan kirándulók a budai hegyek közt. Árnyéka azonban örökké válaszfal gyanánt állt a másik két bűntárs között.

K..... y.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** Kézdivásárhelyi Fejér Ferenc csendőrőrmester kinevezetett a közigazgatási bírósághoz irodatisztté.

— **Időjárásunk.** Szép enyhe február után márczius hatalmas téllal köszöntött be. Kaptunk annyi havat, mennyi az egész tél folyamán nem volt, s kaptunk olyan hideget, milyen a múlt télen szintén nem igen volt s mindehez a tavasz elő hónapjának szivességéből jutottunk. A múlt héten lehullott hó még tartja magát, de az a több mint 10 fokos hideg, mely egy néhány napig éjszakánként uralkodott, némileg már enyhült, s akárhogy okvetetlenkedik is a márcziusi időjárás, azért a maga idején mégis csak eljön a szép tavasz.

— **Sorozás.** Ez a hét, a sorozás hete, azért oly hangosak az utcák, oly zajosak a korezmák s oly virágosok a legények s oly szomorú az asszonyép. A legény azért kurjant s azért ordít, mert szíve lelkesedéssel, gyomra meg alkohollal vagyon tele, az asszonyép meg a közel jövőtől remeg, mely őt meg fosztja jó sok időre attól, a kit szeret. És ezek a vegyes érzelmek adják meg a felvonuló tarka csoportok szignaturáját. Ott hetvenkedik a délezzel legény a sorozó ház előtt s ott hullatja titokban az édes anya s a hü szerető keserű könnyeit s aztán egy óra mulva eldül a legény sorsa s a csoportok érzelmek az eredményhez képest alakulnak át: vigra vagy szomorura, a szerint, mint a császár emberei odafelel határoztak, hanem egy minden körülmények között bizonyos, hogy a katona sorban lévő legény józanon ugyan nem kerül haza falujába.

— **Egy lépéssel előbb.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a kézdivásárhelyi kantai r. k. gymnasium ötödik osztályának a nyilvánossági jogot megadta.

— **Az idegenben levő székely fiúk haza utazása tárgyában** a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara következő értesítést küldött megyénk főispánjához: „Nagyméltósága Pötsa József v. b. t. t., cs. és kir. kamarás, főispán urnak Seps-Szent-György. A székely tanoncok részére szabad vasuti jegy van engedélyezve a végéről, hogy tanonczkodási idejük alatt szülőiket egyszer meglátogassák. A magunk részéről fontosságot tulajdonítunk a látogatásoknak, mert ily módon remélhetőleg kevésbbé fog lazulni a szülőföld közötti kapcsolatok. A most husvára és pünkösztre szabadságolando tanoncokat utasítottuk, hogyha látogatási utjuk megyéjük székelyhelyén viszi keresztül tiszteletüket tegyék főispánjuknál, illetőleg bemutatkozzanak s haladásukról tanuságot tegyenek. Méltóztassék az így jelentkező fiukat jóindulattal fogadni s őket szűkebb székely hazánk szeretetére oktatni. Maros-Vásárhely, 1900. február 28-án. Tauszik B. Hugó s. k. kir. tanácsos, elnök. László Gyula s. k. m. titkár.

— **Elismerésre méltó adományok a polgári leányiskolának.** Az az általános érdeklődés és támogatás, a melyben egész társadalmunk a polgári leány-iskolát részesíti, nap-nap után egy-egy elismerésre méltó áldozatkészségben is megnyilatkozik. Épen a múlt számunkban közöltük a február havi összes adományokat és a nemes szívű adakozók neveit s most ismét készséggel adunk helyet az iskolától jövő köszönetnek, mely egy pár újabb adományról értesít bennünket. De szóljanak helyettünk, a beküldött sorok. Alólirott a polgári leány-iskola nevében hálás köszönetet mondok Ifj. Dávid Istvánné urnőnek, ki az iskola könyvtárának, 23 korona és 80 fillér értékű (25 darab) könyvet adományozott; ugyasintén Özv. Jancsó Dénesné urnő szállodatulajdonosnak, ki szintén adományképen 64 korona értékű (3 db) könyvvel gyarapította iskolánk könyvtárát. Fogadja tőlem, mindkét nemes szívű urnő e helyen is, a polg. leány-iskola köszönetét. Balázs Márton igazgató.

— **Egy távirat.** Egy kolozsvári marhakereskedő a következő tavirot küldte a minap szamosújvári üzlettársának: „Holnap minden disznó a pályaudvaron lesz, Önt is elvárom; Én nem mehetek, csak holnapután, mert mai vonat ökröket nem szállít. Marha ára emelkedett, lássa el magát; Ha ökrökre van kereslet, gondoljon rám.”

— **Az új öt-koronás darabok.** Említettük, hogy az új öt-koronás darabokat még ebben a hónapban fogják kibocsátani. Most azt jelentik, hogy

Sőt az sem volt ritka eset, hogy a könnyelmű gyermekek csak azért vállalkoznak sorozásra, hogy az állam költségén világot lássanak.

Méltóztassék ezen gátló körülmények elhárítása iránt is hatáskörében intézkedni.

Végül tisztelettel jelezzük, hogy a fent előadottak szerint, ezután még inkább megválogatva és csak korlátozott számúban vehetünk fel fiukat. Elsősorban árvákat, vagy oly szegény vidéki szülők gyermekeit, kiknek sem ismeretségük, sem összeköttetésük, sem tudomásuk nincs arra, hogy gyermekeiknek a megfelelő életpályát megválasszák s a kik ennek folytán tényleg kilennének téve az elzülésnek, vagy utalva lennének a kivándorlásra.

Mellőznünk kell a városi s általában az értelmesebb szülők kérelmeit, a kik megtalálhatják maguk és gyermekeik részére a megfelelő életpályát és műhelyt, az ilyeneket ugysem félhetnők a kivándorlástól. E tekintetben csak egyes indokolt esetekben tehetnénk kivételt.

Lehetőleg ragaszkodnunk kell azonban a feltevésekhez azon oknál fogva is, mert székelyföldi iparosok nem egyszer jogosan panaszkodtak azért, hogy a kamara a tanonczoknak való fiukat elviteli s ők emiatt hiányt szenvednek.

Ezeknek közlése után kérjük Nagyméltóságodat, hogy a székely tanonczok jelentkezésének határidejét június hó 10-ére kitűzni és akkor a jelentkezések kimutatását nekünk megküldeni méltóztassék.

A fiúk legalább 13 évesek legyenek és kérelmükhöz most csak az iskolai bizonyítványukat mellékeljék. Orvosilag a felvételtkor vizsgálatnak meg.

Fogadja Nagyméltóságod tiszteletünk nyilvánítását.

Marosvásárhely, 1900. február hó 27-én.

Tauszik B. Hugó s. k., László Gyula s. k.,
kir. tanácsos, elnök, P. H. m. titkár.

Br. Szentkereszt Iréne hátrahagyott művei.

Egy negyed századot élt át a közjótékony Háromszék megye rónáin. A nemesen küzdő hölgy-csoport és az azt támogató erős férfi kar egy része már jobb hazába költözött. A kik ismerték őket, látták önzetlen lángbuzgalmukat: nem feledik el soha. Hisz reájuk is talál br. Eötvösnek e kitűnő jelszava: „Eszméim győzedelme, legyen emlékjellem”. A nemes harcban kifáradt egyik nagy lélek emléket hátrahagyott szellemi műveinek kiadásával is meg kívánták őrizni a kézdivásárhelyi humán intézetek. Az anyagi jóság br. Szentkereszt Iréne munkássága, mint éltető nap huzódik végig az intézetek életén, áldó melege mindig tette hívta azokat, kik őt ismerni és szeretni szerencsések lehettek. Műveinek kiadásával nemcsak emléket akartuk halhatatlanná tenni, hanem szolgálatot véltünk tenni mindazoknak, kik tőle egy becses, eszmékben gazdag, s hűen találó arcképével ellátott munkát birni óhajtanak. Ez a mű kegyelet tárgya lévén, csak azoknak óhajtuk birtokába juttatni, kik ő méltóságát ismerték s iránta tisztelettel viseltetnek. A munkából csakis 250 példánnyal rendelkezünk a város és vidék területén lévő ismerősök számára. Ez uton fordulok azért a nemes bárónő tisztelőihez, hogy mindazok, kik e műnek birtokába jutni akarnak, nálam szóval vagy levelező lapon e hó végéig jelentkezni sziveskedjenek. A mű tartalmi és alaki becsét felesleges dicsőrnem, mert azt igyekeztünk a nemes bárónő érdemeihez méltóan összeállítani. Egy diszmű ez, mely minden uri egyén könyvtárában méltó helyet érdemel. Ily jeles és szép munkának nem a valódi értékét, hanem csak a nyomtatási költségeket kívánjuk az igen tisztelt vevők által csekély két koronával részben megtéríteni, mely a mű átvételekor fizetendő. Jogosult azon reményem, hogy a kedvező alkalmat fölhasználni s e becses emléktárgyat minél előbb megszerezni mindazok sietni fognak, kiknek lelkében a nemes báró ő emléke él, s kik őt igazán szeretni és becsülni tudták.

Kézdivásárhely, 1900. márczius 5-én.

Nagy Károly,
árvaházi igazgató.

az erre vonatkozó rendelet már e hó 10-én fog megjelenni és a forgalomba hozatal úgy Ausztriában, mint Magyarországon e hó 15-én kezdődik meg. Ez új pénznemből összesen 64 millió korona veretett, mely összegből 44,8 millió korona, vagyis 8.96 millió darab Ausztriára 19.2 millió korona, vagyis 3.84 millió darab Magyarországra esik. Az új öt-koronásokat csakis öt- és ötven forintos államjegyek ellenében fogják kiszolgáltatni.

— **A székely vasutak ügye** — írja a Magyar Nemzet — utóbbi időben is gyakran foglalkoztatta a közvéleményt. Tényleg anomália az, hogy a budapest — brassói és sepsi-szent-györgy — gyimespalánkai fővasutak közé ékelve van a brassó — sepsi-szent-györgyi vicinális az ő másodrangú felépítményével. Nem szólunk a tarifális differenciákról, mert hisz ezek egyezségileg úgy, a hogy rendezve vannak; de tarthatatlan állapot az örökös átrakodás a fővasutak kocsijáról a vicinálisra és megfordítva. Miután a vonal államosítása a vele járó nagy terhekre való tekintettel kizártnak mondható és mivel a marosvásárhely — szászrégeni vonal kiépítése is ad calenas graecas el van halasztva, a forgalom gyakorlati irányíthatása czéljából nem is marad más hátra, mint a háromszéki vasutak brassó — sepsi-szent-györgyi vonalrésze felépítményének elsőrangúvá leendő átépítése.

Közigazdaság.

Mezőgazdasági apróságok.

Mit kell tenni a megfagyott gyümölcsössel. Ha a gyümölcs megfagyott, legezészerűbb az eltartás czéljára szolgáló helyiséget, mihelyt abban a gyümölcs elfagyását észrevettük, azonnal felmelegíteni 6—7° Celsiusra miáltal a fagy káros hatását meggátolhatjuk. Ha azonban nem volna lehetséges a gyümölcsös kamrát felmelegíteni, akkor legjobb a gyümölcsöt egy másik helyiségbe átvinni, a nélkül azonban, hogy a gyümölcsöt meleg kézzel érintenék s e másik helyiségben ruhákkal kell befedni, mely alatt lassanként felenged.

Minő burgonyák legalkalmasabbak középkötöttségű földre. A burgonya egy része még ugyaszoval a földben van s máris felvethetjük a kérdést, hogy minő burgonyát termeljünk középkötöttségű talajokon. Tesszük ezt azért, mert sokkal olesóbban juthat a gazda jó vetőgumóhoz még a téli hónapokban, mint kora tavasszal mindőn a gazdasági munkák felhalmozódása miatt nem igen ér reá sok időt fordítani arra, hogy vetési szükségletét hogyan és honnan szerezzze be. Középkötöttségű talajra, mely ősszel redzesen megmunkálásba részesül, jó kultúreren van tavasszal még műtrágyát is kap. Legjobb a Doléga, Topas, Fortuna, Reichskanzler, Imperator és Professor-Märker.

A Luczerna őszi boronálása kedvező időjárás esetén nagyon háládatos munka, mert megszaggatjuk ezáltal a kemény földrögöket, a nyár folyamán össze-vissza taposott földtömeget s ezzel utat engedünk a téli nedvesség jobb behatásának, de különösen előnyös a boronálás azért, mert különösen nedves időjárású vidékeken, annak tavaszi megfogasolása sokszor csaknem lehetetlen. A boronálást azonban csakis a föld szikkaszt állapotában lehet végrehajtani, mert ellenkező esetben azzal többet árthatnánk, mint használnánk.

A műtrágyaféléket alá kell szántani. A műtrágyafélék használata bár hova tovább terjed, mégis nagyon sokan nem tanúsítanak elegendő jártasságot azok alkalmazása körül. Alkalmam volt látni és tapasztalni pl., hogy több helyen a szuperfoszfátot vetés után egyszerre kiszorták a szántóföldre s úgy hagyták a felületen. Csodálkozik azután a gazda, ha ilyen körülménye között a várt hatás nem áll be. A chilisalétromot kivéve, minden műtrágyát nagyon természetesen tehát a leghasználatosabb szuperfoszfátot is alá kell szántani. Ki kell szórni tehát a vetést megelőző utolsó szántás előtt. Csupán a chilisalétromot nem szabad alá szántani, hanem egyszerre a föld felületére elszórni.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett és három gyorsajtóval s több segédgéppel felszerelt könyvnyomdája

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Könyvnyomdamban minden a nyomdai szakba vágó munkát elvállalok diszes kiállításal, rövid idő alatt, a legolcsóbb árakkal.

Nagy nyomtatvány raktáromban a közigazgatási nyomtatványok készpénz fizetés mellett mélyen leszállított áron kapható.

Dúsan felszerelt papír-, írószer- és könyvkereskedésemben bármely mű, folyóirat, vagy lap megrendelése a legnagyobb százalék leengedéssel eszközölhető.

Mindenféle könyvek bekötése a legjutányosabb áron.

Eddigi pártfogását megköszönve, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Honi ipar.

Gyári raktár.

A n. é. közönség becses tudomására kívánom hozni, hogy a Takarékpénztár piacsori épületében, az ev. ref. templommal átellenben a mai kornak megfelelő

BUTOR RAKTÁRT

rendeztem be, a hol raktáron tartok mindig:

Szalon-, ebédlő-, hálószoba berendezéseket, u. m.: ruha- és étsekretyeket, szalon- és ebédlőasztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket.

Továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, garnitúrákat, lószőr- és afrikai matraccokat, fali, álló- és toaletti tükröket, aranyrámás képeket, gyermek kocsikat, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak earnisokat, stb. stb. Elvállalok használt kárpitos butorok kijavítását és bármely kívánt színnel való újra huzását.

Összeköttetéseimnél fogva butoraimat az első honi gyáraktól szereztem be és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat a legszebb kivitelben nagyon olcsó árak mellett árusítom el.

Raktáram szives megtekintését kérve, magam becses pártfogásába ajánlva

vagyok kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

É R T E S Í T Ő.

(2—3 21.)

A Kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár
Részvénytársaság.

XV-ik évi közgyűlése

1900. évi márczius hó 25-én délután 2 órakor az intézet helyiségében lesz megtartva, melyre minden részvényes tag tisztelettel meghívatik.

T á r g y s o r o z a t.

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása (55. §.)
2. Igazgatósági jelentés.
3. Felügyelő bizottsági jelentés.
4. A mérlegszámla megállapítása és a nyereség feletti intézkedés (57. §.)
5. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása (57. §.)
6. Egy igazgatósági tag választása (55. §.), esetleg ezen választás folytán a felügyelő bizottságban megüresedhető hely választás utján való betöltése (55. §.)
7. Indítványok az alapszabály 48. §. értelmében.

Megjegyzés az alapszabály 52. és 53. §§-ai értelmében. Minden részvényes tag kéretik, ki szavazati jogát személyesen vagy meghatalmazott által (ki csak részvényes lehet) gyakorolni kívánja, a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával részvényeit szelvényeivel együtt az intézet helyiségében az e végre kirendelt közegnél elismervény mellett letenni.

Figyelmeztetés.

Minden részvényes kéretik, az alapszabály 52., 53. §. értelmében és annak a megjegyzésben tett kivonata szerint eljárni, mert a gyűlés napján egyáltalában letéti részvények nem fogadtatnak el.

Tisztelettel kívánom a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ápril 24-éig a Tóth István ur házába azontul a Bogdán Ferencz ur fényképészeti műtermével átellenben egy

KÁRPITOS MŰHELYT

rendeztem be, a hol elvállalok minden fajta diványok kijavítását és ujjahuzását, úgy matraccok felfrissítését, garnitúrák átdolgozását és mindennemű diszítéseket, függönyözéseket, butorok csomagolását, gyermekkocsik diszítését, üzletek előtt lévő napvédőket, roletákat és minden e szakmába vágó munkákat.

Szives pártfogást kérve:

BENCZEL LIPÓT,
kárpitos és diszítő.

(22. 1—0)

H I R D E T É S E K

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.